

- votum, zegen
- psalm 62:1,3,4
- gebed
- Jakobus 2:14-26
- psalm 112:1,3,4
- zondag 40+42
- psalm 19:4,5
- inleiding preek
 - Lukas 10:25-37
- vervolg preek
- gezing 36
- gel.bel. Nicea
- LB 457
- gebed
- collecte
- gezing 5:1-5
- zegen

broeders en zusters, jongens en meisjes,

inleiding

Vorige week begon ik de preek met uit te leggen dat je over Gods geboden altijd moet doordenken. Eén van de dingen die onze Here Jezus ons op dit punt geleerd heeft is dat als God dingen ver-biedt Hij tegelijk iest ge-biedt. God ge-biedt het tegenovergestelde van wat Hij ver-biedt. Als Hij zegt: pleeg geen moord klinkt daarin automatisch mee: heb elkaar lief. Als Hij zegt pleeg geen overspel klinkt daarin door: heb elkaar ook als man en vrouw lief, als Hij zegt 'steel niet' zegt Hij tegelijk: deel wel, gebruik alles wat je van Mij krijgt om je naaste te dienen.

Je kunt dus op twee manieren over Gods geboden praten: je kunt benadrukken wat niet mag – dan gaat het in de afzonderlijke geboden over heel verschillende dingen. Moord, overspel en diefstal. Maar je kunt ook benadrukken waar het gebod ons juist toe oproept. Daar wil ik deze preken over het 6e tot 10e gebod de meeste nadruk op leggen. En die postieve oproepen die in de afzonderlijke geboden doorklinken blijken dan heel dicht tegen elkaar te liggen. Het is eigenlijk in één zin samen te vatten: heb je naaste lief als jezelf. Vorige week ging het over liefhebben in woorden. Vandaag gaat het over liefhebben met daden. De positieve oproep tot naastenliefde die klinkt in het 6e en 8e gebod.

In het 6e gebod klinkt deze oproep heel breed en het 8e gebod spitst het toe op mijn bezit en geld. Liefhebben met de daad is heel belangrijk in de bijbel. Als liefde alleen maar bij woorden blijft zit het niet erg diep. In mijn daden, het offeren van mijn tijd, geld en bezit, wordt duidelijk dat ik het ook echt meen.

Jakobus laat er in zijn brief geen enkele misverstand over bestaan: Wat heeft het voor betekenis als je zegt geloof te hebben terwijl daar helemaal niets van te zien is in je daden? Jakobus zegt zelfs: geloof zonder werken is dood. Op een andere plek wordt duidelijk aan wat voor werken Jakobus denkt. Hij schrijft bijv. : Zuivere godsdienst is omzien naar wezen en weduwen. 'Liefhebben met de daad' , dat hoort er echt bij. Als daar niks van te zien is in jouw leven mogen er vraagtekens bij je geloof geplaatst worden.

Maar ... wat ik nu gezegd heb kan verschillende reacties oproepen.

Aan de ene kant zijn er misschien mensen die zeggen: 'Dit is precies wat ik nodig. Ik heb me dit eigenlijk nooit zo gerealiseerd en ik zou graag meer willen horen over 'liefhebben met de daad'. Dit is voor mij een egzonde aansporing. Wat verwacht God precies van mij? Wat is voor hem liefhebben met de daad?

Maar ik weet zeker dat er nu ook mensen zijn die – zo gauw het hierover gaat - last hebben van schuldgevoelens. Je weet al lang dat God van ons verwacht dat we elkaar niet alleen met

woorden maar ook met daden moeten liefhebben, je hebt het al zo vaak gehoord. Maar je voelt je op dit punt altijd tekort schieten. Is het wel genoeg wat ik doe? Zou God tevreden met mij zijn?

Ik ben benieuwd in welke reactie jij je het meeste herkent. Een positieve aansporing of schuldgevoelens? Waarschijnlijk herken je van allebei wel wat.

De Here Jezus vertelde ooit een verhaal over naastenliefde – de gelijkenis van de barmhartige samaritaan. Deze gelijkenis kan ons op beide punten verder helpen. Het is een verhaal dat aan de ene kant heel scherp duidelijk maakt wat God onder naastenliefde verstaat en wat Hij op dat punt van ons verwacht - heel leerzaam. Het is aan de andere kant ook een verhaal dat ons wat te zeggen heeft wanneer we worstelen met schuldgevoelens en ons voortdurend tekort voelen schieten in naastenliefde.

> eerst samen lezen Lukas 10:25-37

Vervolg: de gelijkenis van de barmhartige samaritaan:

De gelijkenis over de barmhartige samaritaan: Wat heeft dit verhaal ons te vertellen? Het eerste wat ik in deze gelijkenis van onze Here wil benadrukken is dat het een les in naastenliefde is. Ben je benieuwd wat God onder naastenliefde verstaat, luister dan goed naar dit verhaal.

Wat wordt er allemaal verteld? Er komt een schriftgeleerde bij Jezus om Hem uit te dagen: *Wat moet ik doen om het eeuwige leven te krijgen?* Op die manier waren schriftgeleerden wel vaker met elkaar in discussie. *Wat staat er in de wet zegt Jezus?* De schriftgeleerde heeft zijn huiswerk gedaan: *je moet God liefhebben en je naaste als jezelf.* Keurig antwoord. Jezus zegt: *doe dat en je zult leven.* Maar dan lijkt de schriftgeleerde toch een beetje onzeker te worden. Aanvankelijk kwam hij met een vrij arrogante houding naar de Jezus toe – eens kijken of hij het allemaal wel begrepen heeft – Maar blijkbaar is er iets in Jezus' uitstraling waar hij onzeker van wordt. Hij wil zich 'rechtvaardigen'. met andere woorden, hij wil weten of hij het allemaal wel goed doet en voor een rechtvaardige kan doorgaan. Hij had wel een goed antwoord gegeven, maar als hij zijn mooie antwoord in daden wil omzetten, wat wordt er dan precies van hem verwacht? Hij vraagt aan Jezus: *Wie is mijn naaste?* Wat betekenen mijn woorden voor de praktijk?

En dan komt Jezus met zijn les over naastenliefde. Het voorbeeld van de barmhartige samaritaan maakt duidelijk wat God onder 'liefhebben met de daad' verstaat.

laten we eens op een rijtje wetten wat deze samaritaan allemaal laat zien:

1-In de eerste plaats offert de samaritaan zijn waardigheid en zijn eergevoel op door deze joodse man te helpen. Joden en samaritanen waren vijanden. Voor de meesten van ons is het wat moeilijk om ons in te leven in etnische twisten, maar joden en samaritanen haatten elkaar. In principe gingen ze niet met elkaar om. Dat deze man van zijn ezel af komt om een jood te helpen betekent dat hij al zijn vooroordelen en zijn eergevoel dr aan geeft. Hij helpt een vijand. Dat is het eerste.

2-In de tweede plaats offert de samaritaan zijn veiligheid op.

Hij had echt wel in de gaten wat er gebeurd was. Deze man die langs de kant van de weg lag was door rovers overvallen. De weg van Jericho naar Jeruzalem was een gevaarlijke weg waar dit soort overvallen wel vaker plaatsvonden. Door te stoppen, van zijn ezel af te stappen en deze man te helpen riskeerde hij dat hij zelf ook een knuppel op zijn hoofd kreeg en dat de rovers er ook met zijn spullen vandoor zouden gaan. Het was veel veiliger om zijn ezel nog even tot extra snelheid aan te sporen om zo snel mogelijk in Jericho te kunnen zijn. Door te stoppen neemt hij bewust een risico. Hij offert zijn veiligheid.

3-In de derde plaats offert hij zijn gemak.

De gewonde joodse man mag op zijn ezel zitten en wordt naar een herberg gebracht. Dat heeft waarschijnlijk betekend dat hij zelf gelopen heeft.

4-In de vierde plaats offert hij zn tijd en energie.

De samaritaan was onderweg van Jeruzalem naar Jericho en had waarschijnlijk andere plannen in zn hoofd. Hij moet zn plannen ingrijpend wijzigen om deze man te kunnen helpen en naar een herberg te kunnen brengen. Hij brengt zelfs een nacht in een herberg door terwijl je makkelijk in één dag van Jeruzalem naar Jericho kon reizen. dat was ongeveer 30 km. Het is overduidelijk een offer van tijd en energie.

5-In de vijfde plaats offert hij zijn geld en bezit.

We lezen dat hij olie en wijn gebruikt om de gewonde man te verzorgen. Vervolgens moet ook de herberg betaald worden. Hij betaalt twee schellingen en zegt: als je meer nodig hebt zal ik het geven. Ik las in een bijbelcommentaar dat je voor twee schellingen in die tijd ongeveer een maand in een herberg kon blijven. De samaritaan was dus niet krenterig.

Zo wil God het dus. Dít is naastenliefde met de daad. Niet alleen aardig zijn voor je vrienden en je familie, maar je ook toewijden aan mensen waar je een natuurlijke reserve bij voelt, waar je vooroordelen over hebt, mensen die niet jouw type zijn, mensen die misschien zelfs wel jouw vijanden zijn. Echte naastenliefde kent geen uitzonderingen.

En echte naastenliefde is meer dan alleen maar liefhebben als het mij uitkomt en als het leuk is en als het me niet te veel kost. Echt liefhebben is offeren. Je geld, je bezit, je tijd, je energie, je gemak en desnoods je veiligheid. Liefhebben zoals God het wil gaat heel ver.

De schriftgeleerde dacht dat hij Gods geboden terug kon brengen tot behapbareoverzichtelijke proporties die hij in praktijk kon brengen. Maar Jezus leert wat de werkelijke reikwijdte van Gods geboden is. In zijn gelijkenis zijn het niet alleen de rovers die zondigen tegen het zesde en achtste gebod door iemand neer te slaan en te beroven. Ook de priester en leviet overtreden deze geboden. Ze hebben misschien nog nooit een knuppel in handen gehad en zullen er niet over piekeren om iemand te beroven, maar door met een boog om deze gewonde man heen te gaan negeren ze Gods oproep tot naastenliefde die zelfs nog van kracht was geweest als er een vijand langs de weg had gelegen. Het is uiteindelijk alleen de samaritaan die het 6^e en 8^e gebod in praktijk brengt.

Een heel inspirerend voorbeeld , deze man. Een leerzaam verhaal van onze Here Jezus. Die functie mag deze gelijkenis zeker hebben. Ik hoop dat veel van ons door dit verhaal aangemoedigd worden om ons leven te overdenken. Wat is er in mijn leven te zien van zo'n vergaande toewijding aan mijn naaste? Zoek ik alleen mn eigen vrienden uit of heb ik ook oog voor mensen die me niet echt liggen? Negeer ik mensen in de gemeente die anders denken over kerk en geloof dan ik, of ga ik net zo broederlijk met hen om als met diegenen die net zo denken als ik?

In hoeverre offer ik echt van mijn mijn tijd en mijn energie? Zijn al mijn vrije avonden volgepland met activiteiten die vooral gericht zijn op mijn zelfontplooiing en ontspanning, of maak ik ook bewust ruimte in mijn agenda om een luisterend oor te kunnen zijn voor mensen die het nodig hebben?

In hoeverre offer ik uit liefde een deel van mijn geld? Zou ik het op kunnen brengen om bijvoorbeeld een jaar niet op vakantie te gaan omdat ik iemand anders help die het op dat moment echt heel hard nodig heeft. Zou ik dat op kunnen brengen?

Dit zijn de prikkelende vragen die naar boven komen als we het onderwijs van de Here Jezus tot ons door laten dringen. Het kan heel gezond en louterend zijn om in de spiegel te kijken die Hij ons voorhoudt en ons af te vragen in hoeverre ons geloof zichtbaar wordt in onze daden. En hopelijk zijn hier vanmiddag mensen die zeggen: ja, dit is precies wat ik nodig heb.

Vanaf nu wil ik mijn geloof meer in daden gaan omzetten. Ik wil meer om me heen gaan kijken en me gaan afvragen hoe God mij kan gebruiken om een ander tot zegen zijn. Prachtig als je dit zo voor je rekening wilt nemen en als Jezus' onderwijs dit effect op je heeft.

Maar als ik nu een punt achter de preek zou zetten zou alleen dat deel van de luisteraars met een positief gevoel en een positieve aansporing naar huis gaan.

Ik ben nu weer terug bij de mensen die niet naar deze gelijkenis kunnen luisteren zonder een schuldgevoel te krijgen. Je hebt deze aansporing al vaak gehoord, je hebt echt je best gedaan om er wat mee te doen, maar je voelt je altijd tekort schieten. Ergens knaagt er een gevoel van 'dit is toch niet haalbaar'. Hoe vind ik ooit zoveel liefde in mijn hart dat het normaal en vanzelfsprekend wordt om zo te leven? Is God wel tevreden over mij?

Ja, als je het onderwijs van de Here Jezus net zo radicaal interpreteert en wil toepassen als Hij het bedoelt dan is dit vroeg of laat altijd je reactie: Here, help, het lukt me niet! Ik schiet tekort! Er is te weinig liefde in mijn hart om zo te kunnen leven!

Ik moet denken aan een ander moment uit het leven van Jezus. We kennen nog een verhaal waarin wordt beschreven dat iemand aan Jezus vraagt 'wat moet ik doen om het eeuwige leven te krijgen'. Een rijke jonge man. Opnieuw zegt Jezus: je kent de geboden van God. Ja – zei de rijke jonge man – daar probeer ik mij altijd aan te houden, wat schiet ik nog tekort? En dan zegt Jezus: Verkoop alles wat je hebt, geef het geld aan de armen en volg mij. We lezen dan dat deze jonge man verslagen naar zijn huis teruggaat, maar ook de discipelen die alles hebben aangehoord raageren verbijsterd: Heer – zeggen ze – wie kan dan behouden worden? Welk mens kan nog gered worden als uw geboden zo ver gaan? Als je echt goed luistert naar Jezus' onderwijs en het in praktijk wil brengen zal vroeg of laat altijd dit je reactie zijn: Heer, wie kan er behouden worden?

Maar – prijs de naam van onze Here Jezus – Hij kwam niet alleen maar om ons aan te sporen tot radicale naastenliefde om ons vervolgens met een gevoel van schuld en onmacht te laten zitten. Jezus heeft niet alleen dingen gezegd. Hij heeft ook dingen gedaan.

Als wij in het licht van Jezus' volbrachte werk nog een keer de gelijkenis van de barmhartige samaritaan lezen, dan ontdekken we iets geweldigs. Dan ontdekken we dit:

Jezus is de barmhartige samaritaan!

Hij offerde alles wat Hij had om mij te redden:

-Jezus stierf voor ons toen wij nog vijanden waren (Rom. 5)

-Christus hield niet vast aan zijn gelijkheid aan God maar deed er afstand van, nam de gestalte aan van een slaaf en werd aan een mens gelijk (Fil. 2)

-Christus was rijk maar is omwille van ons arm geworden opdat wij door zijn armoede rijk zouden worden (2 Kor. 8)

Ziet u het? Jezus is de barmhartige samaritaan! Hij offerde alle voorrechten die bij zijn godheid hoorden, Hij werd een nedrige dienaar, Hij offerde al zijn rijkdom en werd arm om ons rijk te kunnen maken, Hij gaf zelfs zijn leven voor mensen die op voet van vijandschap met God leefden. Jezus is de barmhartige samaritaan, en u, jij en ik, wij zijn die man die halfdood langs de weg ligt.

Dit is de diepere bodem in zijn onderwijs. Deze boodschap kan ons onrustige geweten tot vrede brengen. Als je in deze gelijkenis alleen maar een aansporing hoort om goed je best te doen, dan hebt je het maar voor de helft begrepen en zul je altijd onrustig blijven. Als Jezus alleen maar degene is die jou leert hoe je God zo goed mogelijk kan gehoorzamen, dan zul je nooit echte vrede in je hart vinden.

Als jij de vrede en rust in je hart laat afhangen van de mate waarin je erin slaagt gehoorzaam te zijn aan Jezus' radicale oproep tot naastenliefde, dan zul je nooit rust en vrede vinden! Je probeert je acceptabel te maken in Gods ogen op grond van wat jij doet. Maar – hoe je ook je

best doet – jij zult nooit acceptabel worden in Gods ogen omdat jij zo'n barmhartige samaritaan bent. Je kan alleen maar door God worden geaccepteerd als Jezus jouw barmhartige samaritaan mag zijn en en jou uit de goot mag plukken. Dít is het geheim. In déze boodschap mag je vrede vinden. Baseer je innerlijke rust niet op wat jij voor anderen en voor God doet maar op wat Jezus voor jou heeft gedaan!

Pas als je dit hebt begrepen, dan pas ben je in staat om op een goede en ontspannen manier zelf een barmhartige samaritaan te zijn. Bevrijd van de angstige gedachte dat Gods tevredenheid over jou afhangt van jouw gehoorzaamheid. Als ik dit snap, dan heb ik mijn naaste lief, niet uit angst voor God, maar uit diepe dankbaarheid voor wat Jezus voor mij heeft geofferd.

Misschien heb je dit al vaak gehoord, toch is het ontzettend belangrijk om het telkens weer tegen elkaar te zeggen. Tot onze dood zullen we die neiging van de schriftgeleerde in ons mee blijven dragen: Wat moet ik doen om het eeuwige leven te krijgen, om vervolgens Gods geboden terug te brengen tot overzichtelijke regels waar ik aan kan voldoen.

Maar als ik daar mee bezig ben heb ik het evangelie niet begrepen.

Het evangelie van onze Here Jezus is zo evenwichtig , zo compleet..

Het is aan de ene kant ongelooflijk radicaal in wat het van ons vraagt. En dat moet ik echt een keer gevoeld hebben om Jezus mijn barmhartige samaritaan te kunnen laten zijn. Eerst moet ik voelen hoe radicaal Gods geboden zijn en hoe weinig ik daar uit mijzelf vaak van terecht breng. Maar als ik dat heb gevoeld en dan vervolgens uitroep: Heer, wie kan behouden worden, ik kan het niet, mijn liefde schiet tekort, dan zegt Hij: kom maar tot Mij, jullie die vermoeid en belast zijn, Ik zal jullie rust geven, Ik heb mijn leven voor jou geofferd, Ik ben de barmhartige samaritaan.

Amen.